

Коротя О.Ю.
магістрант,
Науковий керівник:
Ізюмська В. А.
к.н.д.у, доцент кафедри фінансів,
банківської справи та страхування
Дніпровський національний університет
імені Олеся Гончара

Показники кредитного рейтингу як характеристики боргової стійкості її економіки

Найефективнішим інструментом оцінювання рівня кредитоспроможності позичальника, надійності його боргових позик та установлення плати за конкретний ризик стає кредитний рейтинг держави. Кредитний рейтинг держави являє собою суб'єктивне незалежне якісне оцінювання рівня довіри до країни з цілю прийняття ефективних рішень про виплату кредиту.

Роль кредитного рейтингу дуже важлива в діяльності держави на фінансовому ринку, тому що дає змогу їй: корисно виставляти себе і привертати увагу інвесторів, надавати інформацію про ефективну фінансову політику, водночас не розкриваючи конфіденційної інформації, закріплюючи відносини з контрагентами на міжнародному ринку, здійснювати вигідне розміщення облігацій внутрішньої державної позики чи інших боргових інструментів, а також охарактеризувати ключові стратегічні чинники, що виконують прямий чи опосередкований ефект на кредитоспроможність країни.

Не дивлячись на великий розмір гравців на ринку рейтингових послуг, конкретно американські агентства мають головну роль на світовому фінансовому ринку. Цей сектор ринку є олігополією трьох головних учасників – популярні та успішні міжнародні рейтингові агентства Moody's Investors Service (Moody's), Standard & Poor's Corporation (Standard & Poor's) та Fitch IBCA [1].

За деякими оцінками такі гравці мають від 80% до 90% ринку рейтингових послуг. Так, Moody's обчислює рейтинги 80% банків та 78% корпорацій, Standard & Poor's – 37% банків та 78% корпорацій.

Трохи позаду утворене об'єднанням американської та європейської рейтингової фірми агентство Fitch, здійснює оцінювання рейтингів 27% банків та 3% корпорацій. Зароблена практика роботи і правдивість їх інформації дають високий рівень довіри до кредитних рейтингів цих агентств.

Методика рейтингових агентств особливо відрізняється одна від одної. Зараз Україна має кредитний рейтинг на рівні В, що прогнозується стабільним. Точно такий ж рейтинг за облігаціями внутрішньодержавної позики мають Бразилія, Гондурас, Нікарагуа і Румунія, за євробондами до таких країн додаються Парагвай, Туркменистан, за довгостроковими банківськими депозитами – Туреччина та В'єтнам. Вищі рейтинги мають 97 країн.

На сьогоднішній день міжнародні рейтингові агентства оперують значним обсягом рейтингів, кількість яких складає більше 20.

Розглядаючи динаміку кредитного рейтингу України, бачимо чітке зменшення у 2015 році до рівня ССС за агентствами Fitch та S&P, спричинене політичною ситуацією в країні, девальвацією гривні, зміною уряду та президента. Протягом 2016-2020 року спостерігається тенденція укріплення та збільшення рейтингу до максимальної позначки В згідно всіх трьох агентств, які аналізуються [2].

У 2020 році Міжнародний валютний фонд (МВФ) затвердив фінансову підтримку України. Це, разом із позиками Світового банку та Європейського Союзу (ЄС) допоможе стабілізувати ситуацію в країні державне фінансування.

S&P вважає, що поліпшення політичної та соціальної стабільності під керівництвом президента Володимира Зеленського дозволить уряду зосередитись на цьому відбудова економіки. При цьому зусилля щодо фіскальної консолідації на сьогоднішній день посилюють стійкість до зовнішньої також враховуються шоки, очікується відновлення економічних та фіскальних умов у 2021 р поза. Виходячи з цих міркувань, S&P підвищило рейтинг емітента в іноземній валюті до рівня В.

Реальний валовий внутрішній продукт (ВВП) продемонстрував двозначне скорочення у 2020 році. Центральний банк прогнозує негативний темп зростання на 6,0% на 2021 рік. Це головним чином пов'язано з новим роком спалах коронавірусу, замовлення на перебування вдома та економічний спад в Європі, яка є основним пунктом експорту для України.

Потенціал зростання української економіки залишається незмінним. S&P вважає, що Президент, маючи більшість місць у парламенті, зможе продовжувати відбудову економіки, а також структурні реформи, обумовлені підтримкою МВФ. Після подолання пандемії коронавірусу, економіка, швидше за все, повернеться до стабільного зростання, і центральний банк проектує а 4,0% реального зростання ВВП до 2021 року.

Таблиця 1 – Динаміка кредитного рейтингу України за 2015-2020рр

Агентство		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Fitch Ratings (Fitch)	Рейтинг в іноз.вал.	RD	CCC	B-	B-	B	B
	Рейтинг в нац. вал.	CCC	B-	B-	B-	B	B
	Прогноз	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Позитивний	Стабільний
Standard and Poor's (S&P)	Рейтинг в іноз.вал.	SD	B-	B-	B-	B	B
	Рейтинг в нац. вал.	CCC+	B-	B-	B-	B	B
	Прогноз	Негативний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний	Стабільний
Moody's Investors Service (Moody's)	Рейтинг в іноз.вал.	Сaa3/Сa	Сaa2/Сa	Сaa2/Сa	Сaa1/Сa	Сaa1/Сa	B3/Сa
	Рейтинг в нац. вал.	Сaa3	Сaa2	Сa2	Сaa1	Сaa1	B3
	Прогноз	Негативний	Стабільний	Позитивний	Стабільний	Позитивний	Стабільний

Джерело: складено автором на основі [3]

Дефіцит поточного рахунку на 2019 рік становив 2,7 % ВВП. У 2020 році баланс товарів і послуг був профіцитним, оскільки імпорт впав більше, ніж експорт, головним чином через слабший внутрішній попит і нижчий ціни на енергію. Сальдо поточного рахунку, швидше за все, перетвориться на позитивне протягом цілого року, і, як очікується, це стане повернення до дефіциту з 2021 року.

Зовнішні резерви зростають і станом на 28,8 млрд. дол. кінець липня 2020 р., який охоплює 4,9 місяця імпорту. Валовий зовнішній борг зменшується у відсотках до ВВП. На кінець 2020 року це співвідношення становило 75,8 %. З погашенням зовнішнього боргу протягом одного року 29,3 % ВВП, коефіцієнт короткострокового зовнішнього боргу та іноземних резервів зменшився приблизно до 1,6х порівняно з більшим ніж у 2 рази до минулого року.

Банківський сектор покращив прибутковість. Підтримується зростанням депозитів, також і сектор підтримує стабільність на рівні ліквідності. Коефіцієнт непрацюючої позики (NPL) високий і становить 48,9 % станом на кінець березня 2020 р. Такі позики зосереджені в деяких банках, включаючи державні банки, та уряд та центральний банк працюють над зменшенням проблемних кредитів у цьому секторі. S&P слідкуватимуть за їхніми зусиллями забезпечити фінансову стабільність, оскільки очікується, що вплив коронавірусу з'явиться в майбутньому. Поки фіскальна консолідація триває, дефіцит державного бюджету коливається навколо 2 % ВВП.

На 2020 рік було сформульовано додатковий бюджет у відповідь на коронавірус пандемія. Зниження доходів, зумовлене економічним спадом, зниженням податків та сплеском витрати на охорону здоров'я та соціальний захист, ймовірно, збільшать дефіцит до 7,5 % ВВП. Стимування інфекцій, зміцнення системи охорони здоров'я та відбудова економіки є головними пріоритетами бюджетна політика уряду. Враховуючи фіскальну політику уряду в останні роки, дефіцит бюджету є очікується, що з 2021 р. вона зменшиться в тандемі з відновленням економіки. Співвідношення державного боргу до ВВП має тенденцію до зниження і на кінець 2019 року становило 44,3%. коефіцієнт, включаючи гарантований державою борг, становив лише 50,3 % [4].

Отже підводячи підсумки, можна впевнено сказати, що кредитний рейтинг відіграє вагомую роль для усіх учасників фінансового ринку: як для держав, так й для інвесторів, що готові вкласти кошти у купування їх фінансових активів.

Список літератури

1. Рейтингові агентства у системі кредитних ризиків // Фінансовий ринок України. – 2006. – № 2 (28).
2. Рекуненко І.І. Роль корпоративного кредитного рейтингу у становленні фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eco-science.net/archive2004/23--333.html#>.
3. Динаміка кредитних рейтингів України / Міністерство фінансів України. / [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua/control/>
4. Карапетян О. М. Кредитний рейтинг як індикатор боргової стійкості України// Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна ідентичність та тенденції глобалізації: IV міжнародна науково-практична конференція молодих вчених 22–23 лютого 2007 р.Ч2.: збірник тез допов. – Тернопіль.: Економічна думка, 2007. – С. 141–143.